

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravnništvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, ponedeljek 2. avgusta 1920.

Št. 169.

Vesnič vrnil mandat za sestavo nove vlade.

Novo vlado sestavi ena izmed obeh velikih skupin. — Poljaki izpraznili Lvov ter se umaknili na Przemysl.

Ben Abeba:

Brdavs in Krpan.

Na svetovni pozornici se je pojavil Berdavs, ki premaga vsakega kdor se z njim poskusi. Dirigente evropskega koncerta prevzema dan na dan večji strah pred to strašno pošastjo na evropskem vzhodu — pred Rusi in v grozi iščejo Martina Krpana, ki raj bi jim ga premagal.

Svetovna vojna je razkrila mnogo kar je bilo poprej previdno zakrito in česar niti najblizstroumnejši politiki niso videli. Še več pa je odkrila doba, ki ji je sledila, doba mirovnih pogajanj in drugih homatij, ki se zapletajo in razpletajo v naših dneh na vseh koncih in krajih sveta. Največ pa je odkrila nam Slovanom. Toda kakor mnogo razodešij, tako gredo tudi ta pri ogromni večini naših politikov mimo, ne da bi jih opazili, ne da bi se iz njih učili in po teh, tako dobljenih naukih ravnali.

Ko je izbruhnila svetovna vojna so Nemci jasno povedali, da to ni vojna proti Francozem ali Angležem ampak proti — Slovanom. Mi se temu nismo čudili, ker nam je bilo to povsem naravno

Nezmotljivi sveti oče sveta.

V.

Da tudi papež sam prisili sv. Duha za pravo razsvetljenje razburjenih duhov, je svoj prvi poslovnik še poostrel tako, da je bila izključena tudi vsaka svobodna debata; za vsak stavek se je moralo brez debate glasovati z da ali ne. Proti taki kršitvi osebne svobode je odločno protestiral — to priznajo Nemci sami — edino le naš biskup Strossmayer, ki se je tudi odtegnil glasovanju.

14. maja se je pričela po poostrenem opravljenju omejena generalna debata. Pri prvem poskusnem glasovanju v generalni kongregaciji dne 13. julija je glasovalo placet (za) 451, non placet (proti) 88, placet juxta modum (pogojno za) 62 cerkvenih očetov.

18. julija naj bi se bila „nezmotljivost“ proglasila na najsvečanejši način kot verska resnica in vsi udeleženci koncila bi ta akt morali podpisati. Opozicija si je bila postala sedaj nesoglasna. Večina je oddala svoje zanikanje ter še pred proglasitvijo zapustila Rim in „nezmotljivega“ papeža.

Tako je napočil še za današnjo dobo usodopolni dan 18. julija 1870. Glasovanja se je

po vsem onem, kar smo od strani Nemcev tekom zadnjih predvojnih let doživeli. To je bila torej borba med Nemci in Slovani, zato smo se tudi mi nekdanji avstroogrski Slovani postavili na stran onih, ki so se bojevali proti Nemcem, da se bojujemo sami zase. V svoji preprosti naivnosti smo mislili, da so one države, ki so se bile proti Nemčiji res naše prijateljice. Toda razkritja svetovne vojne in dni, ki ji slede, so nam žalibog pokazala da smo se kruto varali, da smo izbirali le med medvedom in volkom. Antanta, ki ni nič drugega nego slepo orodje Anglije, je bila svetovno vojno, čeprav ne odkrito, kakor Nemci, pritrjeno tudi proti Slovanom. Njeno zagotovilo da se bije za naše pravice je bilo le slepilo s katerim nas je pridobila, da smo se proti medvedu bili za volka.

Prvo skrivnostno razkritje smo doživeli s postopanjem Anglije napram ruski revoluciji. Razkritja o prvi revoluciji Kerjenskega so pokazala, da je celo akcijo pravzaprav inscenirala Anglija in da je Anglija tudi pozneje imela svoje prste vmes pri razvoju ruskih notranjih homatij. Razlogi in nameni so jasni. Anglija je hotela z enim mahom premagati dva sovražnika — Nemce in

udeležilo samo 535 „očetov“, od katerih sta glasovala le dva z „non placet“ (proti). In tedaj se je narava pobunila v velik vihar, med katerega gromenjem je papež Pij IX. proglasil svojo nezmotljivost.

Obenem s to novo versko resnico je koncil potrdil tudi dogmo o že 8. decembra 1864 razglašanem, še danes prošulem indeksu — „syllabus errorum“, to je seznam veri in cerkvi sovražnih zmot: socializem, komunizem, družbe liberalnih duhojnikov, ločitev cerkve od države, civilna poroka, tajitev pravice papeža do posvetne oblasti, nauk, da se papež sprijazni z napredkom in vede ter podvrže moderni civilizaciji. V glavnem pa je bila ost tega „syllaba“ naperjena proti vmešavanju držav v zadeve cerkve, kar naj bi posebno zadelo domačo državo Italijo. Ta „syllabus“ pomeni za ves svet novi mejnik v zgodovini katoliške cerkve. V tej dogmi se papeštvo odpoveduje zadnjim ostankom prvotne krščanske vere, vsem poskusom modernih reform cerkve in dogem, vsakemu zblizanju znanosti do vere, vsaki svobodi in napredku ter katoliški kulturi; namesto tega se hoče opirati le na absolutizem svoje nezmotljivosti, na praznoverje, na vero, da je papež bog v človeški podobi, na mamljivih cerkvenih obredih, na vnanih blešč in sijaj ter

Ruse. In premagala jih je res. In v obeh slučajih smo ji pomagali tudi mi — Slovani, posebno pa Čehoslovaki ter Jugosloveni. Za tem prvim razkritjem pa se vrste vedno in vedno nova.

Spočetka je nastopala antanta le bolj prikrito proti nam, zadnje čase pa nastopa vedno bolj očitno. Primerov za to imamo toliko, da bi bilo skoro nemogoče naštetih vse: adransko vprašanje, banaške in druge meje proti Madžarski, Baranja, Radgona, Špilje, koroški plebiscit, vprašanje brodovja, vojne odškodnine itd. itd. Antantne mislje nastopajo povsod proti nam. Tako na Koroškem, da postopanja pri izpraznitvi Radgone in Špilja niti ne omenjamo. Enako sovražno pa nastopa antanta tudi proti Čehoslovaški, Poljski, a pred vsem proti — Rusiji.

Najnovejši dogodki so pokazali, da pričinja prehajati borba antante proti Nemcem v borbo proti Slovanom. Zakaj? Odgovor ni težak. Nemci so premagani in njih se antanti, posebno Angliji za nekaj let ni več treba bati, nevarni pa so postali — Slovani. In kakor so antantovci poprej potrebovali nas Slovane, da jim pomagamo kot manj nevarni sovražniki streti bolj nevarne Nemce,

organizirano moč cerkve, skratka na popolno poneumnjenje ljudske mase.

Če bi bili tiste vere, kakor so naši klerikalci, bi lahko rekli, da je sam Bog kaznoval predrznost papeža ko se je — Bogu jednako — proglasil za nezmotljivega. Kajti že ob istem času, ko je papež proglasil to novo sleparijo kot versko resnico, ko se je en sam človek predrzno dvignil nad razum svojih škofov in člega sveta, ga je že zunaj čakal padec s prestola dosedanje vsegamogočnosti.

Kakor že v IV. sestavku pred omenjeno, je Savojec Viktor Emanuel 20. septembra, torej dva meseca po razglasu papeževe nezmotljivosti vkorakal v sveto mesto kot kralj združene Italije in Pij IX., „kralj vseh kraljev“, je postal ujetnik tistega, ki ga je proklel in ekskomuniciral. Toda ker nismo kakor klerikalci zgubili zadnje sledi prave vere, ne mislimo, da je papeža zadel očitna kazen božja, marveč trdimo le, da je Pij IX. moral pogoštniti to, kar si je s pomočjo Napoleona III. sam skuhal. O prevratnih posledicah obeh novih verskih resnic na posvetne države izpregovorimo v novem podlistku „Ujetnik v Vatikanu“.

Zaključimo s kratkim pojasnilom o „nezmotljivosti sv. očeta sveta“.

Trditve o nezmotljivosti je v kričeem na-

tako iščejo zdaj pomoč pri Nemcih, kot manj nevarnih sovražnikov, da jim pomorejo proti Slovanom.

Poljsko-ruska vojna se ne bje ne v interesu Poljakov in ne Rusov, ampak v interesu antante, da oslabi Slovane.

Najsijajnejši dokaz za to pa je članek Churchila v »Evening News«, kjer predlaga naj se antanta pobota z Nemci, da ji pomorejo proti Rusom. Da išče Italija tudi pri Nemcih zvezo proti nam Jugoslovenom nam ni treba še posebej poudarjati. Dogodki zadnjih dni v Radgoni in Špilju pa, kjer so Nemci pretepali naše ljudi pod zaščito antantne komisije, nam govore še več in še resnejše.

Tak je danes naš dejanski položaj, ko išče antanta Martina Krpana, da premaga Brdavsca, in čujte in strmite, kljub vsemu je ni sram, ponujati to šaržo nam — Jugoslovenom. Mi naj bi bili tisti Krpan, ki bi premagal Brdavsca-Rusa-Slovana. Nič manj ne zahtevajo, nego da gremo še enkrat v boj proti samim sebi. In naši diplomati o tem celo — razpravljajo. To pa radi tega, ker pravijo, da moramo biti hvaležni antanti za osvobojenje.

Mi pa vemo, da naše osvobojenje ni delo antante, ampak nas samih, da smo se mi osvobodili celo proti volji antante, ki je bila proti razbitju Avstrije in ki še danes snuje načrte za uzpostavlo donavske federacije. Osvobodili smo se sami z revolucijo, brez nje bi danes ne bilo naše svobode in tudi če bi antanta stokrat zmagala.

Zgodovina je učiteljica — mi moramo biti učenci, ki to, kar se navadimo, tudi praktično porabimo. Antanta naj si išče Krpana drugod. Naše mesto pa je na strani — Brdavsca. Pa tudi Nemci so prepametni, da bi se dali znova zlorabiti.

Dnevne vesti.

Pojasnilo. Za časa mojega bivanja v Ljubljani je priobčil brez mojega vedenja naš list notico, v kateri imenuje gosp. glavarja Lajnišča bivšega nemškutarja. Ker je ta obdolžitev vseskozi neosnovana, obžalujem, da je zagledala v »Delavcu« beli dan.

Prof. Voglar.

Sprevod črne internacionale. Včeraj zjutraj se je vršil sprevod, za katerega je te dni v Mariboru zbrana črna internacionala že pol leta delala po celem krščanskem

sprotju z dejstvi polnih strašnih zmot v zgodovini papežev, je krut udarec v obraz zdravemu človeškemu razumu in predrzno tepta v blato svetost naukov Jezusa iz Nazareta oziroma prve krščanske cerkve. Poglejmo si le nekaj teh nasprotij: Že to, da si papeži prilastujejo naslov »sveti oče«, je v predrznom nasprotju z naukom Jezusa, ki je svojim učencem naravnost zapovedal: »Vsa dela svoja pa delajo, da jih vidijo ljudje... in ljubijo pozdrave po ulicah ter da jih ljudje imenujejo: Rabi! Vi pa se ne imenujete Rabi; kajti le eden je Vaš učenik, Kristus, vi pa ste njegovi bratje. In ne imenujete nikogar na zemlji očeta svojega; kajti le eden je vaš Oče, ta, ki je v nebesih. Tudi se ne imenujete voditeljev; kajti le eden je vaš voditelj, Kristus. A kdor je največji med Vami, bodi vam služabnik.« (Ev. Sv. Matevža, 23, 5—12.) Isti Krist je zapovedal: »Ne skrbite za življenje svoje, kaj boste jedli in kaj boste pili, tudi ne za telo svoje, kaj boste oblekli, kajti vsega tega iščejo — pogani.« (Sv. Mat. 6, 25, 32.) »In zopet Vam pravim: lažje je velblodu iti igli skozi uho, nego bogatini priti v kraljestvo božje.« (Sveti Mat. 19, 24.) »In pokliče k sebi dvanajstere in

svetu pravcato Buffalo Bill-reklamo. Aranžirali so ta sprevod, ki ima vsemu svetu pokazati moč prve poskušnje mobilizacije nove papeževske armade, tako spretno, da je preslepil tudi mnogo takih, ki so sicer strokovnjaki v številu velikih prirediteljev. Nekateri teh so ugotovili, da je bilo v sprevodu samo Orlov in Orlic v kroju nad 20.000, z ostalimi vred pa celo nad 30.000. Ali da oči varajo, posebno če je cela komedija že preračunjena na slepomišje, se je pokazalo posebno včeraj. Na najmanj 10 raznih mestih so razni opazovalci natančno bilježili posamezne vrste in štel. in pisali. Izmed vseh teh različnih opazovalcev, katerih štetje se do malih številk popolnoma ujema, priobčujemo nastopno najzanesljivejšo statistiko, ki bo od pravih številk v posameznih skupinah morda le toliko drugačna, kolikor je tu pa tam morda od udeležencev kdo posamezno pristopil ali izstopil. Toda v celoti so te številke popolnoma zanesljive. Nastopna statistika predstavlja sprevod po sporedu in sicer: 1. Konjenica 80 2. Kralj Matjaž (1 voz) 20. 3. Jugoslovenska strokovna zveza 80. 4. Godba 20 5. Naraščaj Orla 96. 6. Dijaki 32×6=192. 7. Hrvatski Orel 130. 8. 2 voza iz Št. Petra 24. 9. Čehi 39. 10.—12. Odposlanstva Čehov itd. 187. 13. Hrvatske narodne noše 140. 14. Akademiki 37×7=222 15. Ljubljana 120. 16. Slomškova zveza 252. 17. 2 voza 40. 18. Godba 20 19. Neodrešena domovina 70. 20. Korošci 396. 21. Prekmurci 37×6=222. 22. Tretjeredniki 210. 23. Medjimurci 92. 24. Salezijska godba 25. 25. Francozi 20. 26. Čaški Orel 122. 27. Katoliški Sokol 40. 28. Češke Orlice 40. 29. Beograd 6. 30. Hrvatska omladina 56 31. Orlovska zveza: a) godba 40, b) zastave 28, c) člani 1110 (in sicer je v tem številu 900 Orlov v kroju ter 210 onih samo v čepicah), d) godba 30, e) Orlice 556 32. Rud. godba in rudarji 32. 33. Korošci 190. 34. Godba 20. 35. Kranjske in štajerske noše 240. 36. Hrv.-slov. zem. zveza 88. 37. Godba 20. 33. Rokodelci, kmetje 150. Skupaj 5465. To so številke, ki se jih glede onih udeležencev, ki niso bili v nobeni posebni skupini in ki so morda proti koncu se pridružili k sprevodu, v najugodnejšem slučaju zaokroži na 6000 oseb.

K statistiki sprevoda treba še sledeče pojasniti: Da se je število 5000 pa recimo 6000 v očeh gledalcev zdelo 4—5 krat pomnoženo, to izvira iz preračunjene taktike razvrstiteljev sprevoda. Ugotovile so se med posameznimi skupinami razdalje tudi nad 150 metrov ter nad 5 metrov med seboj razdeljene samo dvovrstne skupine. Priznamo pa odkrito, da se sprevoda niso udeležili vsi, ki so na račun Orlovskega tabora prišli v Maribor. Toda tudi to je bila — špekulacija. Klerikalci so uvideli, da njihove katoliške komedije ne pozdravlja nihče od tisočerega radovednega občinstva. Zato so prišli končno na srečno misel, dali so posameznim skuoi-

jih začne razpošiljati po dva in dva... in jim zapove, naj ničesar ne jemljejo na pot razen same palice: ne torbe, ne kruha, ne denarja v pasu, ampak da naj si obujejo opanke in veli: ne oblačite dveh sukenj.« (Sv. Marko 6, 7—9) »In hodil je po mestih in vaseh, učeč in potujoč...« (Sv. Lukež 13, 22.) »Lisice imajo brloga... a Sin človekov nima mesta, kamor bi naslonil glavo svojo.« (Sv. Mat. 8, 20)

No, vi farizeji, ki imate vedno Kristusa na svojih blatnih ustih, povejte, se je kateri rimskih papežev ravnal po teh naukih?

Zakaj ne poveste ljudstvu, da je bil že prvi poglavar cerkve, Peter, o katerem pravite, da je prejel od Kristusa vso oblast na zemlji, tako daleč zmotljiv, da je svojega Gospoda trikrat zatajil, predno je petelin enkrat zapel? In zakaj ne poučite iz evangelija sv. Matevža 16. 23 ljudstvo, da je Krist ravnal tega Petra zavrnil, rekoč: »Poberi se od mene, satan! Za pohujšanje si mi, ker ne umeš, kar je božjega, nego kar je človeško! Če je bil že prvi »papež«, živi učenec Kristusov takim zmotam podvržen, kako naj bo njegov namestnik še v letu 1870 po Krist. rojstvu »nezmotljiv«?

nam povelje, naj se razpostavljajo kot manifestajoče občinstvo. In to slepilo je bilo zlasti potrebno pri nedeljskem sprevodu, ker večine inteligentnejših udeležencev zlasti Hrvatov je postalo vendarle sram, da v sprevodih po mestu pozdravljajo pravzaprav sami sebe. Da ta polomija tudi v nedeljo za glavno komedijo ne bo preočita, so morali žrtvovati par tisoč udeležencev, jih odtegniti od sprevoda ter jih namestiti kot stafažni in kot pozdravljajoče občinstvo. In to priznamo v dobro nedeljski polomiji odkrito tudi še to, da je par tisočev izmed vseh, ki so izrabili poceni vožnjo v Maribor in še bolj po ceni prehrano za svoje privatne ali kupčijske namene, v nedeljo že postalo sram se javno kazati med to katoliško komedijo, da so se rajše porazgubili po svojih poslih in privatnih zabavah. Če bi se bili vsi, ki so prišli na račun tabora v Maribor, res udeležili sprevoda, bi tudi mi ne ugovarjali onim, ki trdijo, da se je sprevoda udeležilo do 20.000 ljudi.

Dež in ploha v nedeljo popoldne sta zelo nagajala pri zaključku predstave katoliške komedije na Teznu. Francozi so v kljub slabemu vremenu izvršili svoje vaje in so s svojim vzgledom prisilili tudi Orle, ki bi bili najraje yedrili pod streho šotorov in »jurji«, (marele, ki spadajo k narodni noši). Hudobni jeziki pravijo, da so nositelji teh jurjev izvali božjo jezo, ker so nosili po mestu svoje jurje ves čas lepega vremena odprte ter v družbi štirih, kakor klovnih oblečenih mašker sami pomagali vso slavnost ponižati na nivo čisto navadne predpustne komedije.

Številka 15 je v soboto in nedeljo razhurljala orlovske duhove od malega ministra Gostinčarja in velikega poverjenika dr. Verstovška do najmlajšega čuka. Števil. 15 so na cesti in še med sprevodom v nedeljo dopoldne napadali naše ljudi. Zakaj? Kaj je s števil. 15? »Slov. Narod« je iz Maribora poročal, da so se sprejema kat. dijaštva na glavnem kolodvoru ud ležila dr. Leskovar in dr. Verstovšek in poleg tega še 15 orlov, 10 orlic v kroju ter 30 klerikalcev v civilu. »Slovenec« pa je to poročilo namenoma zaobrnil tako, kakor da bi se bilo trdilo, da je poleg 1700 dijakov prišlo še 15 orlov itd. Toliko v pojasnilo, ker se o številki 15 toliko govori iz ust — katoliške resnice.

Orli in Orlice si umivajo noge v ribniku mestnega vrta. Ta sijajni prizor se je nudil nekaterim sprehajalcem včeraj popoldne. Neverjetno sicer, a vendar resnično. Komentar nepotreben.

Še 11 zastav in 7 okrasov po posameznih oknih so prireditelji katoliškega dirndaja preskrbeli, deloma tudi izsilili od polnoči petka pa do nedelje zjutraj. Tudi sta v tem času »prirastla« dva visoka mlaja na Aleksandrovi in dva na Koroški cesti, oba para okrašena kot transparenta. Med žalnje spokornjence, ki so razobesili zastave, spada tudi odvetnik dr. Pipuš. Sicer pa »Marib. Delavec« priobči te dni vse zastave in okrašene hiše. Dosedaj smo ugotovili 64 zastav in 29 okrašenih hiš; izmed zastav je nad polovico, ki so visele na račun magistrata in na povelje — vlade.

Sobotna večerna »manifestacija« najpreje po ulicah je pokazala »orlovski tabor« v pravi luči reklame za — cirkuse. Po mestu in ulicah so bobnale in hreščale posamezne orlovske vaške godbe, kakor kadar cirkuške godbe vabijo ljudi k otvoritveni predstavi. Te godbe je spremljalo po nekoliko pouličnih paglavcev in radovednežev, ki ljubijo vsako močno godbo. Slišali smo, kako so tako katoliško ime zlorabečo reklamo obsojali treznejši udeleženci tabora, češ, te reklame pač nam ne bi bilo treba, saj nas je dovolj tu. Glavni rumelj se je potem vršil na Glavnem trgu, kjer se je izlorabil balkon mestnega magistrata kot tribuna za razne govornike, katerih najslavnejši je bil Orel Žebot. G. Natlačen iz Ljubljane je bil s svojim slavnostnim govorom tako natlačen puhlih fraz, da bodo le Orli rešili neodrešene brate na jugu, da niti ni znal na pamet preznan Gregorčičev citat »Le vstani borni narod moj«. Še večjo polomijo je povzročil vladni komisar dr.

Leskovar, ko je ob koncu „manifestacije“ pozval občinstvo, naj gre pred okrajno glavarstvo, tam da bosta govorila tudi dva ministra. Ko je množica prišla pred okrajno glavarstvo, je tam na balkonu stalo sicer nekaj gospode, toda ko je množica zahtevala, da govorijo, so se umaknili. Hrvatje so ponovno vzklikali: Nema vremena, morajo ručat (nimajo časa ker morajo — jesti).

Nedeljske manifestacije na Glavnem trgu. Dopoldne se je udeležilo — veliko računano, 15.000 ljudi. Med njimi pa je bilo najmanj 5000 radovednežev tudi iz nemških slojev. Med govori dr. Korošca so se slišali pritenjeni protesti: Rešujte nas raje Nemcev, ki nas ogražajo na naši meji... Kaj poveljujete entento, ki nam je požrla še demarkacijsko črto na Koroškem. Ko je nastopil dr. Lenard kot govornik, se je Glavni trg — izpraznil, kot bi se bila vsula najhujša ploha. Množica se je bila že naveličala Kobijeveh širokoustnih reklamnih pozdravov in celo oficijelne skupine so demonstrativno zapuščale svoje prostore.

Kdor bere naše liste bo izobčen iz občestva vernikov, vpijejo klerikalci — kdor bere naše liste bo izobčen iz občestva sodrugov, pravijo socialni demokrati in nemškutarji pri »Enakosti« in pri »Volksstimme«. Stoteri blagor obema skupaj in srečo na tem in na onem svetu še povrh — prvim v nebesih, drugim v peklu. Delo obeh pa je za nas le reklama. Kakšno reklamo pa mi delamo, je popolnoma naša stvar, ker kolikor nam je znano je reklama tudi v naši državi prosta in dovoljena. Iste reklame se poslužujejo tudi vsi ljubljanski listi, neizvzemši »Naprej« in obe sestrici »Enakost« in »Volksstimme« pišeti nad inserati: »Delavci, kupujte le pri trdkah, ki inserirajo v naših listih.« Ni to mar nesramnejša reklama nego naša. Ni li to mar že nasilje? Dobro, vi ste vrgli to parola v svet, mi jo vrnemo: »Naši čitatelji, ne kupujte pri trdkah, ki inserirajo le v »Enakosti« in v »Volksstimme«, ker s tem kažejo, da so nemčurske, sovražne nam, zavednim Slovincem!« Naš list pa se širi od dne do dne in se bo širil še dalje in to ne malo tudi vsled vaše reklame.

Finalmente. »Slovenec« z dne 28. m. m. poroča v nekem svojem članku, kako je ob času italijanskega vandalizma v Trstu gledal neki italijanski rimo-katoliški duhovnik, kako je Narodni dom gorel. Vsled veselja, da bode Narodni dom vendar enkrat uničen, je vskliknil (gotovo v znamenju »sv. očeta« in »nezmotljive« sv. cerkve) »finalmente!« Vendar se je torej našel tudi pri nas klerikalni list, ki ne odobrava početja italijanskih rimo-katoliških duhovnikov in priznava s tem nacionalizem istih. Radoveden sem, kako stališče bi zavzeli italijanski »preti« napram papežu, ako bi bil Slovan in imel sedež v Beogradu, Pragi, ali Petrogradu. Gotovo pa drugačno, nego ga zavzemajo naši slovenski duhovniki napram strogo italijansko-nacionalnemu Benediktu XV. ki vabijo njegovega zastopnika v Maribor. Rim ni koristil Slovanom takrat, ko je poslal podle kreature v podobi nemških jezuitov in plemičev v svrhu oznanjevanja sv. evangelija našim pradedom, ki so morali za rimo-kat. vero dati jezik, zemljo in svobodo; ne koristi pa tudi danes, ko odstavlja slovenske škofe in duhovnike ter nastavlja v izključno slovenskih krajih

strogo nacionalne Italijane, ki so vse drugo prej, nego oznanjevalci Jezusove vere. Istotako ne moremo Slovani pričakovati tudi v bodoče od Rima nikake naklonjenosti, ker stremi za tem, da Slované razcepi in ne združi, kot si mi moramo želeli, ne glede na pravoslavno vero Rusov! Takrat, ko bomo vsi združeni pod slovanskim praporom, (ako nam tega ne onemogočijo klerikalni ministri v svoji nevednosti in zlobnosti) ter neodvisni od Rima, bomo tudi mi vskliknili »finalmente!«

Konferenca za zvezo Maribor-Ljutomer. V soboto se je vršila le predkonferenca, ki je v glavnih točkah se bavila z vprašanji te zveze. Definitivno pa bo to vprašanje rešeno še le na konferenci, ki se vrši v Mariboru 5. t. m.

Kavarna Central pred sodiščem. Jutri, torek ob pol 11. dopoldne se vrši pred okrajnim sodiščem kazenska razprava vsled ovadbe lastnika kavarne Central proti svojim trem gostom: Škrjanc, Pirc, redar B. O izidu razprave poročamo.

Občinske volitve v Slov. Bistrici so razpisane za 18. oktobra.

Saharin. Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel je sporazumno z ministrstvom za finance dovolilo odseku za prehrano v Zagrebu, da nabavi 5000 kg saharina. Imenovani odsek bo odstopil primerno količino tudi reflektantom v Sloveniji. Cene saharina (110 % sladkoče) je 2200 K všteti vse državne pristojbine, za 1 kg postavno v Zagreb. Naročila naj se pošiljajo neposredno odseku za prehrano v Zagrebu.

Trafikantje pozor! Tobačna glavna zaloga v Mariboru si usojajo opozoriti vse njej podrejene g. trafikan e da plačajo najpозnejše do 6. avgusta 1920 zneske za prihodnjo dobavo v oni visočini, v kateri so zadnjič dobili tobak. Na poznejša vplačila se ne more ozirati.

Ptuj. Za četrtkovo vprizovitev »Satan v ženski«, ki jo podajo tu člani Slovenskega gledališča v Mariboru vlada veliko zanimanje. Sicer pa zasluži to gostovanje tudi res pozornost.

Slovenska Bistrica. Kakor se nam sporoča nas posetijo 3. t. m. člani Slovenskega mestnega gledališča iz Maribora ter vprizore izvrstno dramo »Satan v ženski«. To dramo sem že svoječasno videl in sem bil popolnoma zadovoljen z njo, zato prip. občinstvu da si jo ogleda. Imena igralcev, kakor Valo Bratina, ga. Bukšekova ter Fran Gregorin nam jamčijo za dober uspeh.

Zlet Sokolskega Saveza SHS v Mariboru dne 29. avgusta 1920!

Zadnje vesti.

Vladna kriza.

Beograd, 31. julija. Vesnić je vrnil mandat za sestavo nove vlade.

LDU Beograd, 31. julija. V političnih krogih, ki imajo stike z dvorom, trdijo da bo poveril regent sestavo koncentracijske vlade enemu izmed obeh predstavnikov največjih parlamentarnih skupin, to pa s pogojem, da stopi s posamnimi krogi v dogovor in pozikusi sporazum v vprašanju volilnega zakona in načrta ustave, ter da se vprašanje izvoza in agrarne reforme ne stavi kot pogoj za vstop v koncentracijsko vlado.

LDU Zagreb, 1. avgusta. »Novosti« pišejo iz Beograda, da je dr. Ivan Ribar v avdijenci pri regentu predlagal, naj se pozikusi zopet s sestavo koncentracijskega kabineta. Ta vlada ne bi zasledovala program parlamentarnega dela ter naj bi se omejila samo na priprave za volitve in za reševanje tekočih poslov. Za enkrat naj bi se opustilo vprašanje agrarne reforme, ki naj bi ga pozneje reševala konstituanta. Dr. Ribar je predlagal kot sposobne osebe za sestavo nove vlade Stojana Protića in Tričkovića, od demokratov pa Davidovića, Draškovića in Pribjčevića. V dobro poučenih krogih prevladuje mnenje, da bo regent poveril mandat za sestavo vlade Ljubi Davidoviću. Dosedanji predsednik bi v tem primeru imel vrniti se v Pariz.

LDU Zagreb, 1. avgusta. »Obzor« je dobil iz Beograda nastopne informacije: V političnih krogih se je precej časa mislilo, da se poveri sestava novega kabineta dr. Trumbiću. Računa se s tem, da bo Pasić gotovo odklonil ponudbo, da sestavi novo vlado. Regent želi, da se kriza čimprej reši, naj se že sestavi koncentracijska ali koalicijska vlada.

LDU Beograd, 31. julija. Pričakuje se, da dospeta Pasić in dr. Trumbić tekom jutrajšnjega dne v Beograd.

LDU Beograd, 31. julija. V krogih demokratske zajednice vlada prepričanje, da bo regent poveril sestavo nove vlade politikom. Demokrati stoje na stališču, da sedanj položaj zahteva edinole tako vlado.

LDU Beograd, 31. julija. Nekateri današnji beograjski listi prinašajo vest, da bo regent poveril sestavo vlade Ljubi Davidoviću. Po kasnejših informacijah iz merodajnih krogov se doznava, da je ta vest neosnovana.

LDU Beograd, 1. avgusta. Danes popoldne je pozval regent na dvor Protića, ki mu je obrazložil politični položaj, odkar je Vesnić odložil svoj mandat. Avdijenca je trajala dolgo časa.

Poljski poraz.

DKU Berlin, 1. avgusta. »Deutsche Tageszeitung« poroča iz Bazla: Poljski presburo poroča, da so Poljaki odpeljali iz Varšave in Lvova vse državne depote ter banke. Poljske čete so izpraznile Lvov ter se umak-

Nova trgovina z železnino Pinter & Lenard

Na debelo!

v Mariboru, Aleksandrova cesta 32.

Na drobno!

Velika zaloga železa, valjanca, žičnikov, žice, krampov, lopat, vil, sekir, stavbeno kovanje, kovanje za mobilije, raznovrstno orodje, kuhinjske posode in vseh v to obrt spadajočih predmetov po najnižji ceni.

Za obilen obisk se priporočava

PINTER & LENARD.

nile na Przemysl, ki ga mislijo z vsemi silami braniji.

Popis prebivalstva naše države.

LDU Beograd, 31. julija. Oddelek za državno statistiko je imel konferenco, katere so se udeležili zastopniki vseh ministrstev ter delegatje zagrebške, ljubljanske in sarajevske vlade. Konferenca je imela nalogo, da razpravlja vprašanje o popisu prebivalstva naše države ter o načinu, kako bi se izvršilo to popisovanje hitro in istočasno po vsej državi. Dosežen je bil sporazum v tem smislu, da se vrši popis prebivalstva med 31. decembrom 1920 in 1. januarjem 1921. Statistika bo predstavljala število prebivalstva v noči koncem t. l.

Vojna odškodnina.

LDU Beograd, 31. julija. Iz Pariza javljajo: Zavezniki še niso razpravljali o vprašanju vojne odškodnine, ki jo imamo dobiti. Odškodnina ostane znižana na 5 odstotkov. Zahteva se od nas, da pristanemo na to znižanje. Kot kompenzacijo nam obetajo gotove prednosti pri razdelitvi brodograja na Jadranu in na Donavi. Hkrati sklepajo zavezniki tudi o vojni odškodnini, ki jo imajo plačati Bolgarska, Turška in Madžarska. Do te odškodnine imata poleg Jugoslavije pravico tudi še Romunija in Grška. Zagotavlja se, da bomo tudi od te odškodnine dobili 5 odstotkov.

Sprejem častnikov.

LDU Beograd, 31. julija. S posebnim ukazom je bilo sprejetih veliko število častnikov bivše avstro-ogrške monarhije v našo vojsko.

Razprava proti generalu Vešoviću.

LDU Beograd, 31. julija. Na tukajšnjem sodišču je končana preiskava proti generalu Vešoviću. Dokazano je, da je delal Vešovič na državni prevrat, in to sporazumno s tujimi silami. Njegov branitelj je dr. Živko Topolović.

Svilarstvo.

LDU Beograd, 31. julija. Včeraj je podpisal regent naredbo glede svilarske službe in glede pospeševanja svilarske obrti. Svilarstvo bo prineslo naši državi letos preko deset milijonov dinarjev dobička. V prihodnosti pa se pričakuje od svilarstva še mnogo več dohodkov. Dostej take naredbe še nismo imeli. Naredba ostane v veljavi dotlej, dokler se ne uveljavi poseben zakon za svilarsko obrt.

Šumarski tečaj v Skoplju.

LDU Beograd, 1. avgusta. V kratkem bo odprt v Skoplju nižji šumarski praktični kurz v svrhu šolanja šumarskih nadzornikov.

Borzna poročila.

LDU Dunaj, 31. julija. Berlin 4.50, Curih 2900; valute; nemške marke 448, romunski leji 420, levi 3.20, švicarski franki 28.75, francoski franki 12.75, lire 900, angleški funti 615, dolarji 165, rublji 290; v prostem prometu: Zagreb 245—262, Budimpešta plačilo v denarju poštne hranilnice ali v žigosanih kronah 102 do 115, Praga 373—393, Varšava in Krakov 90 do 102, čehoslovaške krošne, pettisočaki 375—395, manjši bankovci 376—400, novi dinarji 975 do 1025.

LDU Curih, 31. julija. (Borza). Berlin 13.85, Newyork 589, London 21.88, Pariz 44.85, Milan 31.20, Praga 11.75, Beograd 31, Zagreb 7.75, Budimpešta 3.40, Varšava 2.80, Dunaj 3.40, avstrijske žigosane krošne 3.50.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska: Mariborska tiskarna (d. d.)

Mala oznanila.

Oddaja se soba z vso oskrbo in z uporabo klavirja. Naslov se izve pri upravnistvu.

Iščem za svojega šoferja v bližini Meljske ceste primerno sobo ali posteljo. Ponudbe Meljska cesta 37. 3—3

Prva slovenska brivnica se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo se jamči. Fran Novak, brivski mojster, Aleksandrova cesta št. 22 (prej G. Gredlič). 243

Priden delavec

ki zna tudi voziti, se sprejme takoj. Predstavi naj se v vrtnarji Čopova ulica 17. 3—2

Podpirajte „Jugosl. Matico“!

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vse vrste straženja v mestu, na kolodvoru, kakor tudi spremljanje železniških vozov. Pojasnila v pisarni Pristanišna ulica 12

Občinska hranilnica v Mariboru

(prej Gemeinde-Sparkasse)

Orožnova ulica št. 2 (Pfarrhofgasse Nr. 2)

v lastni hiši.

Stanje hranilnih vlog . . . . . K 42,442.640.26

Rezervni fondi . . . . . K 2,749.997.67

===== Shramba za pupilske hranilne knjižice itd. =====

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po najvišji točasno običajni obrestni meri.

Uradije vsak dan od 8.—12. ure razun nedelje in praznikov.